

موضوع: بررسی قرارداد اختیار معامله

جلسه روز چهارشنبه مورخ ۸۷/۸/۱ ساعت ۱۵ در محل سازمان بورس اوراق بهادار و با حضور آقایان مصباحی مقدم، هادوی تهرانی، نظری، موسویان، فهیمی، سعیدی و جمعی از کارشناسان سازمان تشکیل گردید و پیرامون قرارداد اختیار معامله به شرح زیر بحث شد.

تعریف قرارداد اختیار معامله

امروزه از قراردادهای رایج در بورس کالاها و اوراق بهادار، قراردادهای اختیار خرید و اختیار فروش است. **قرارداد اختیار خرید:** مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا میکند مقدار معینی کالا یا تعداد معینی سهام به قیمت معین در تاریخ معین از فروشنده اختیار خریداری کند و فروشنده اختیار، متعهد میشود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا سهام را به قیمت مذکور به وی بفروشد. **قرارداد اختیار فروش:** مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا میکند مقدار معینی کالا یا تعداد معینی سهام به قیمت معین در تاریخ معین به فروشنده اختیار بفروشد و فروشنده اختیار، متعهد میشود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا سهام را به قیمت مذکور از وی خریداری کند.

کاربرد قرارداد اختیار معامله

- قراردادهای اختیار خرید و اختیار فروش بطور عمده به دو منظور و توسط دو گروه انجام میگیرد.
۱. **پوشش ریسک؛** گاهی فروشنده سهام یا مصرف کننده کالایی نگران افزایش قیمت در آینده است برای رفع نگرانی خود اقدام به خرید اختیار خرید آن سهام یا کالا می کند. تا در صورت نیاز با اعمال اختیار نگرانی خود را برطرف سازد. کما اینکه گاهی خریدار سهام یا تولید کننده کالایی نگران کاهش قیمت در آینده است برای رفع نگرانی خود اقدام به خرید اختیار فروش آن سهام یا کالا می کند تا در صورت نیاز با اعمال اختیار نگرانی خود را برطرف سازد.
 ۲. **استفاده از سود تغییرات قیمت؛** گروهی از سرمایه گذاران مالی متناسب با پیش بینی خود از تغییرات قیمت در آینده اقدام به خرید یا فروش اختیار معامله می کنند تا با توجه به نوسانات قیمت در بازار، به سود حاصل از تغییرات قیمت دست یابند.

ضرورت قرارداد اختیار معامله

بعد از تعریف و تبیین کاربرد قراردادهای اختیار خرید و اختیار فروش، کمیته به بررسی ضرورت وجودی این قرارداد در بازارهای ایران پرداخت، و در نهایت به این جمع بندی رسید که از یک طرف وجود قراردادهای اختیار معامله برای پوشش ریسک تولید کنندگان، مصرف کنندگان کالا و خریداران و فروشندهگان سهام ضرورت دارد از

طرف دیگر بدون حضور سرمایه گذاران مالی، بازاری برای قراردادهای اختیار معامله شکل نمی گیرد. بنابر این در صورت تایید شرعی این قراردادها، استفاده از آنها در بازار سرمایه ایران ضرورت دارد. البته بایستی از همان ابتدا تدابیری اتخاذ کرد که بازارهای مالی دچار معاملات صوری و رشد بی‌رویه نشوند.

بررسی شرعی قرارداد اختیار معامله

کمیته بعد از بررسی ابعاد موضوع شناسی و اقتصادی به بررسی ابعاد شرعی قرارداد اختیار معامله پرداخت، در این راستا مسائل زیر مطرح گردید:

۱. در قرارداد اختیار معامله، تا زمانی که قرارداد منعقد نشده، اختیار معامله ارزش مالی ندارد، چگونه با انعقاد قرارداد دارای ارزش مالی می‌شود؟
 ۲. در قرارداد اختیار معامله، قیمت در قبال چه چیزی قرار می‌گیرد؟ و چه چیزی به خریدار منتقل می‌گردد؟
 ۳. ماهیت قرارداد اختیار معامله چیست؟ بیع، بیمه، عربون، عقد مستقل؟
 ۴. آیا حکم شرعی قرارداد اختیار معامله، برای انواع شرکت کنندگان در بازار (پوشش دهندگان ریسک و سرمایه گذاران مالی) یکسان است؟
- کمیته بعد از بحث و بررسی و شنیدن برخی نظرات فقهی ادامه بحث را به جلسه بعد موکول کرد.

محل امضاء حاضرین اعضاء کمیته، آقایان:

مصباحی مقدم

هادوی تهرانی

موسویان

آقانظری